

Natur og vandmiljø, Økonomi og ledelse

Biodiversitet: Måling af indsatser på ejendomsniveau

Hvordan planlægger og målsætter landbruget sin bæredygtighed inden for biodiversitet og indsatser for at bremse tabet af biodiversitet? For at kunne svare på det spørgsmål er der behov for at udvikle retvisende metoder.

Viden om

SEGES bedt Aarhus Universitet om at bidrage til processen med at få fastlagt en metode til at måle landbrugsbedrifternes status og indsats for at forbedre biodiversiteten. Det har i første omgang resulteret i et notat, som giver eksempler på en række indsatser og deres indbyrdes betydning for biodiversiteten.

Der bliver lavet et eksempel på, hvordan man kan opgøre den samlede værdi af indsatsen på en afgrænset bedrift. Tanken er, at man på sigt skal kunne sammenligne betydningen af forskellige indsatser på forskellige ejendomme. Notatet beskriver et eksempel og er ikke et udtryk for en færdigudviklet målemetode.

I notatet beskrives de overordnede forhold, der har særlig betydning for biodiversiteten på ejendomsniveau. Herefter introduceres og effektvurderes de enkelte tiltag, og der udregnes et arealvægtet gennemsnit.

De konkrete tal skal betragtes som et tænkt eksempel, men konceptet er et forslag til en brugbar tilgang til vurdering af biodiversitetseffekter på ejendomsniveau.

Biodiversitetsværdien af naturindsatser

I notatet fremgår det tydeligt, at vil man gøre noget effektivt for biodiversiteten, skal man ikke kun tænke på produktion og nytteværdi. Det som for alvor hjælper er næringsfattige levesteder, vådområder, især med rent grundvand, og områder med blomstrende urter, buske og gamle træer. Det er også vigtigt at sikre de processer, der er afgørende for biodiversiteten - som for eksempel naturlig hydrologi uden dræn og græsning.

Oftest gælder det, at de værdifulde levesteder er lette at ødelægge - men vanskelige at genoprette. Det er derfor et grundvilkår for naturindsatsen, at man må bygge på de naturværdier, der i forvejen er til stede, og at nogle ejendomme derfor også indeholder større naturværdier end andre.

Det tager tid for arterne at indvandre til et nyskabt eller genoprettet levested. Det kan særligt tage lang tid, hvis der er langt til de nærmeste spredningskilder. Derfor giver det mening at vurdere på indsatserne i stedet for blot at vurdere på, om arterne er til stede på ejendommen.

Virkemidler og udregning af naturindeks på ejendomsniveau

I notatet beskrives en liste af udvalgte virkemidler til at forbedre forholdene for biodiversiteten på en hypotetisk ejendom. Listen er tænkt som et eksempel, der kan synliggøre, hvordan forskellige typer af indsatser rangordnes i forhold til deres relative effekt - og hvordan den samlede indsats på ejendomsniveau kan opgøres. Listen er altså ikke fuldstændig.

I praksis tæller eksisterende naturværdiers point som indsatser, selv om de ikke repræsenterer et aktivt tilvalg. Det vil ikke være hensigtsmæssigt at vurdere effekten af nye indsatser, da de gamle levesteder ofte er de mest værdifulde.

Herunder er de udvalgte tiltag listet, og tiltagenes point pr. ha er angivet i parentes:

1. Permanent ophør af landbrug, skovbrug og jagt (50 point)
2. Ophør af omlægning, sprøjtning og gødskning - permanent udtagning (10 point)
3. Urørt skov (40 point)
4. Beskyttede naturtyper og fredskov (20 point)
5. Udyrkede småbiotoper (8 point)
6. Sprøjte- og gødningsfri bræmme omkring natur (4 point)
7. Kortvarig udtagning (2 point)
8. Naturlig græsning (30 point)
9. Helårsgræsning (20 point)
10. Vintergræsning (10 point)
11. Sommergræsning (4 point)
12. Naturlig hydrologi (30 point)
13. Naturlig kystdynamik (30 point)
14. Økologisk jordbrug (1 point)
15. Pløjefri dyrkning (1 point)

Pointene for hver tiltag er tildelt på baggrund af et fagligt skøn for deres værdi for biodiversiteten på ejendomsniveau. Den samlede pointsum for ejendommen opnås ved at gange indsatsernes pointværdi med det antal ha som indsatsen dækker. Derefter divideres den samlede pointsum med ejendommens areal. I notatet gennemgås et tænkt eksempel, så man kan se, hvordan en opgørelse kan laves på ejendomsniveau.

Detaljeret liste og kvalitetssikre data

Eksemplerne på tiltag i dette notat er ikke udtømmende og pointgivning og beregningsmetoder mangler at blive afprøvet og kalibreret i praksis. Det må forventes, at en endelig liste bliver langt mere detaljeret og også afspejler den gradient i ambitionsniveauer, som er repræsenteret blandt lodsejere.

Som en del af udviklingen af et værktøj, er det afgørende, at tiltagene kan registreres. En særlig udfordring ved indsamling af data til naturindekset bliver kvalitetssikringen af de indsamlede data.

På sigt vil det være hensigtsmæssigt, at der sikres sammenhæng til [Den Danske Naturindikator DNI](#), som Aarhus Universitet har udviklet til at vurdere naturindsatser.

Se notatet i sin helhed: Måling af biodiversitetsindsatser på ejendomsniveau

Emneord

Indsatser på bedriften

Natur og vandmiljø

Tema: Biodiversitet og naturforvaltning

Find nyeste viden, inspiration og anbefalinger til, hvordan du forvalter naturen og biodiversiteten bedst muligt og på samme tid tilgodeser en bæredygtig landbrugsproduktion.

Publiceret: 20. december 2021

Opdateret: 20. december 2021

Vil du vide mere?

Frederik Forsberg

Naturkonsulent

SEGES

fkfg@seges.dk

+45 2311 9008

Rikke Rorby Graversen

Specialkonsulent, Natur

SEGES

rrgn@seges.dk

+45 2362 8238

Støttet af**Promille**afgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

